

Wczesna interwencja psychologiczna w chorobie niedokrwiennej serca

i jej terapeutyczne znaczenie

Anna Trzcieniecka-Green

Wczesna interwencja psychologiczna
w chorobie niedokrwiennej serca
_____ i jej terapeutyczne znaczenie

Kraków 2014

© Copyright by Anna Trzcieniecka-Green, Kraków 2014

Recenzenci:

prof. dr hab. Piotr Oleś
dr hab. Krzysztof Mudyń

Opracowanie redakcyjne:
Justyna Bachniak

Projekt okładki:
Emilia Dajnowicz

Na okładce wykorzystano reprodukcję dzieła Piotra Schneidera *Tryptyk III* (olej na płótnie)

ISBN 978-83-7638-446-7

KSIĘGARNIA AKADEMICKA
ul. św. Anny 6, 31-008 Kraków
tel./faks: 12 431 27 43, 12 421 13 87
e-mail: akademicka@akademicka.pl

Księgarnia internetowa:
www.akademicka.pl

*Książkę tę poświęcam pamięci moich Rodziców
Dzięki nim moje serce bije*

Spis treści

Wprowadzenie	7
I. Medyczne i psychologiczne aspekty choroby niedokrwiennej serca	11
1. Choroba niedokrwieniona serca – obraz kliniczny i przyczyny	11
1.1. Czynniki ryzyka choroby niedokrwiennej serca	15
1.2. Leczenie farmakologiczne i interwencje chirurgiczne	16
1.3. Rehabilitacja i prewencja w chorobie niedokrwiennej serca	18
2. Czynniki psychologiczne w chorobach serca.....	23
2.1. Psychologiczne czynniki ryzyka	23
2.1.1. Zaburzenia depresyjne.....	23
2.1.2. Zaburzenia lękowe.....	28
2.1.3. Osobowość i/lub wzór zachowania.....	31
2.1.4. Brak wsparcia społecznego / społeczna izolacja.....	37
2.1.5. Niski status społeczno-ekonomiczny.....	39
2.1.6. Stres chroniczny i ostry.....	41
II. Psychologiczne modele analizy choroby niedokrwiennej serca	51
1. Reakcja na chorobę.....	51
2. Behawioralne immunogeny, czyli czynniki psychospołeczne redukujące ryzyko choroby.....	57
3. Odporność w obliczu przeciwności (<i>hardiness</i>)	57
4. Salutogenetyczny model Aarona Antonovsky'ego. Rola poczucia koherencji w przystosowaniu do życia z chorobą	59
5. Paradygmat elastyczności (Rozanski, Kubzansky, 2005).....	62
6. Pozytywne czynniki psychologiczne a sytuacja stresu.....	66
7. Przesłanki do stosowania interwencji psychologicznej we wczesnej fazie rehabilitacji i wtórnej prewencji u pacjentów z chorobą niedokrwieną serca ..	67
III. Interwencja psychologiczna – jaka i dla kogo?	69
1. Rodzaje interwencji psychospołecznych w rehabilitacji i wtórnej prewencji pacjentów cierpiących na chorobę wieńcową.....	69
2. Relaksacja jako technika radzenia sobie ze stresem.....	74
3. Wieloczynnikowe programy dla pacjentów kardiologicznych.....	78
4. Przyczyny wystąpienia zawału w opinii pacjentów (badania pilotażowe)	83
5. Człowiek w zawale – omówienie wyników badań.....	88
6. Interwencja psychologiczna – dotychczasowe cele i rys historyczny	92

IV. Wpływ wczesnej interwencji psychologicznej na stan emocjonalny pacjentów po zawałach i pomostowaniu naczyń wieńcowych	95
1. Badania pilotażowe.....	95
1.1. Opis grupy badanej	96
1.2. Przebieg badań i narzędzia diagnostyczne.....	97
1.3. Opis zastosowanego programu interwencji psychologicznych	99
1.4. Wyniki.....	100
1.5. Omówienie wyników	102
1.6. Wnioski	103
2. Badania z grupą eksperymentalną, kontrolną i porównawczą.....	103
2.1. Cel badań i hipotezy.....	103
2.2. Procedura eksperymentalna	104
2.3. Charakterystyka badanych grup pacjentów.....	106
2.4. Zmiana napięcia po sesji relaksacyjnej.....	106
2.5. Dynamika nastroju ze względu na grupę i rodzaj choroby.....	107
3. Wyniki badań – etap drugi.....	121
3.1. Metody analizy	121
3.2. Analizy dotyczące wpływu zmiennych ubocznych.....	132
3.3. Analizy z katamnezą (bez grupy porównawczej)	133
3.4. Analizy bez katamnezy z grupą porównawczą.....	134
4. Dyskusja.....	135
4.1. Wyniki badań w grupie eksperymentalnej i kontrolnej (z katamnezą)	135
4.2. Wyniki badań w grupie eksperymentalnej, kontrolnej i porównawczej – bez katamnezy	138
4.3. Badanie czynników różnicujących reakcję na interwencję psychologiczną	139
4.4. Czynniki ograniczające możliwości generalizacji przedstawionych wyników	140
4.5. Ogólne uwagi na temat interwencji psychologicznej	141
Aneks.....	149
Wykaz rycin, tabel i wykresów	165
Bibliografia	169
Indeks osobowy	193
Podziękowania.....	197
Summary	199